

אדומה מותרת לצאת בכל אופן, אפילו באותה העיר ואפילו אינה מורדת (ע"פ ריטב"א ורעק"א).

ומכך שטרוח האמוראים לתרץ את קושיית הגמ' על רב שסובר שלשמור אסור מפני שנטירותא יתירתא נחשבת משא, מוכח שסוברים שהלכה כמותו, ולא כשמואל שאמר שהלכה כחנניה (תוס' ד"ה אמר; ר"ף כד, א מדפי הרי"ף; רא"ש ה, א). ויש סוברים שאין מכך דאיה שהלכה כרב, שכן דרך הסוגיא ליישב הקושיות שהקשו, ולעולם הלכה כשמואל שפסק כחנניה שנטירותא יתירתא אינה נחשבת כמשא (רישב"א ור"ן בשם הראב"ד).

■ להלכה, בהמה יוצאת בדבר הצריך לשמירתה, או בדבר שמשמרת בו מעט יותר על הצריך לה, אבל דבר שהוא שמירה יתירה ביותר על הצריך לה, נחשב כמשא ואינה יוצאת בו [כדעת רב] (ש"ע או"ח ש, א ומשנ"ב ש, ב). ופרה אסורה לצאת ברצועה שבין קרניה, בין שעשויה לנוי שנחשב משא (ראה להלן ד"ה אמר רב הונא), ובין שעשויה לשימור, שדבר זה הוא שמירה יתירה על הצריך לה ונחשב משא (ש"ע ש, יז ומשנ"ב ש, נז). ובהמה שעסקיה רעים ונצרכת לשמירה יתירה, מותרת לצאת בדבר הנצרך לשמירתה, אפילו אם שאר בנות מינה אינן צריכות לאותה שמירה (ש"ע ש, ד). ולכן אפילו פרה מורדת שלא כשאר בנות מינה, מותרת לצאת בחבל סביב צוארה (משנ"ב ש, יז).

אָמַר רַב הוֹנָא אוּ יוֹצֵאִין כְּרוֹכִין וְכוּ' - ברצועה סביב הצואר לנוי, ולרב הונא דבר העשוי לנוי אינו נחשב משא, שדרך בהמות לצאת בו ונחשב כמלבוש [ומה שאמרו בגמ' לעיל שדבר העשוי לנוי נחשב כמשא, מדובר בדבר שאין דרך בהמות לצאת בו] (רשב"א; ר"ן על הרי"ף כד, ב מדפי הרי"ף). ורב הונא לא ידע את הברייתא המובאת להלן 'יוצאין כרוכין לימשך', שמשמע ש'כרוכין' כדי למושכם (רישב"א בפירושו ראשון בדעת רש"י). ויש מפרשים, שגם לרב הונא דבר העשוי לנוי בלבד נחשב כמשא, אלא שלדעתו המשנה מדברת באפסר שעשוי גם לשמירה, שכרוך ברפיון סביב צואר הבהמה, ואדם יכול להכניס ידו בין האפסר לצואר כדי לתפוס את הבהמה שלא תברח, ולכן אינו נחשב למשא (תוס' ד"ה או, בשם הרב פורת, ותוס' ד"ה במתניתא, וב"י או"ח ש, ד"ה ומותר לכוון בדעתם). ולדעתם הברייתא 'יוצאין כרוכין לימשך' מתפרשת כך: יוצאין כרוכין כדי למושכם בהם כשיצטרך (רישב"א בדעת ר"י).

■ להלכה, בעלי השיר, כגון סוסים, וכלבים של ציידים, וחיות קטנות, שיש להם כמין אצעה סביב צוארם וטבעת קבועה בה ומכניסים בה רצועה ומושכים אותם בה, ורצועה זו כרוכה על צוארם ואדם יכול למושכם בה, מותר שיצאה בה (ש"ע או"ח ש, ה ומשנ"ב ש, יח ו-י). ואפילו אם רצועה זו כרוכה בחוק סביב הצואר, ואין אדם יכול להכניס ידיו בינה לצואר כדי לאחוז את הבהמה אם תרצה לברוח, מותר, שהרצועה נחשבת כנוי [כדעת רש"י]. ויש אומרים שאם נחשבת כנוי אסור, ודוקא ברצועה רפויה שיכול לאחוז בה את הבהמה מותר [כדעת תוס']. והב"ח פסק כדעה זו (משנ"ב ש, יב).

הֲלֹכָה כַּחֲנַנְיָא - ואם כן אפילו אם פרומביא הנעשית לחמור שעסקיו רעים, נחשב בשבילו כשמירה יתירה, מותר לצאת בו, ששמירה יתירה אינה נחשבת משא (רש"י). ואע"פ שמדברי הגמ' להלן, שפרה מורדת מותרת לצאת במוסרה, יש ללמוד ששמירה מיוחדת הנעשית לבהמה שטבעה רע אינה נחשבת שמירה יתירה, ואם כן אף פרומביא לחמור שעסקיו רעים אינו נחשב שמירה יתירה, מכל מקום רבה בר רב הונא אמר כן בדרך רבותא, שאפילו בלא טעם זה מותר משום שהלכה כחנניה שנטירותא יתירתא מותרת (רשב"א). ויש שפירש, שפרה מורדת אינה משמרת כלל ללא מוסרה, ולכן מוסרה אינו נחשב עבורו שמירה יתירה, אבל חמור שעסקיו רעים משמרת קצת גם באפסר, ופרומביא נחשב עבורו שמירה יתירה (מהרש"א).

זִמְנִין דְּרַפִּי וְנָפִיל וְנָתִי לְאִתְּנִי אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרֶשֶׁת הַרְבִּים - ולא אמרו שכיון שפעמים שמתרפה ונופל שוב אין הבהמה משמרת בו ונחשב כמשא, משום שעז משמרת גם בלי אפסר כלל, והאפסר עשוי לשמירה יתירה בזמנים שעודו עליה ולא נפל ממנה, ולסוברים ששמירה יתירה אינה נחשבת כמשא, אין איסור לטלטלו מטעם זה, ולכן אמרו שמה יטלטלו ברשות הרבים, שמתעם זה יש לאסור לכולי עלמא (מהרש"א, ותוספת שבת ש, כו בדעתו).

לְנוֹי אָסוּר, שכיון שאין דרך פרה לצאת בו, נחשב כמשא, אבל נוי שדרך בהמה לצאת בו, אינו נחשב כמשא (רישב"א ור"ן על הרי"ף כד, ב מדפי הרי"ף בדעת רש"י ד"ה יוצאין, ראה להלן ד"ה אמר רב הונא), ויש שפירשו, שדבר העשוי לנוי נחשב כמשא גם אם דרך הבהמה לצאת בו (תוס' ד"ה או).

אֲרַבְּהָ תַּסְתִּימִים וְכוּ' דְּאָמַר רַב יְהוּדָה וְכוּ' - ויש לסמוך עליו יותר מעל רב הונא בר חייא, שרב יהודה היה מדייק ביותר בשמועות ששמע מרבותיו (רשב"א; ריטב"א; ר"ן).

לְאוּ לְמַעוֹטֵי גְמַל בַּחֲטָם - ודחיית הגמ' לעיל (נא, ב) 'לא, למעוטי נאקה באפסר', אינה מדברי שמואל בשם רבי, ושמואל עצמו רק העיד שרבי ישמעאל ברבי יוסי הוכיח מדברי אביו שארבע בהמות יוצאות באפסר, שיש למעט גמל שאינו יוצא בחטם, והגמ' דחתה שבה למעט נאקה באפסר, ולכן אומרת הגמ' כאן שיש לומר ששמואל אכן סובר שבה למעט גמל בחטם (ע"פ ריטב"א שם בפירושו ראשון; וראה תוס' ד"ה אדרבה). ויש שפירש, שדחיית הגמ' לעיל היא מדברי שמואל בשם רבי, אלא שהגמ' כעת סוברת שרבי אמר כן בדרך דחייה בעלמא, וגם הוא מודה שבה למעט גמל בחטם (ריטב"א שם בשם רבינו ברוך).

אָמַר אַבְיִי וְכוּ', רַבָּא אָמַר וְכוּ', רַבִּינָא אָמַר וְכוּ' - ולא נחלקו, אלא רבא הוסיף שפרה אדומה שדמיה יקרים אף בתוך העיר מותר לקושרה במוסרה, ורבינא הוסיף עוד שגם מורדת מותר לקושרה במוסרה (רעק"א), ושבת של מי, בדעת הגהות אשר"י פ"ה א). ויש מפרשים, שאב"י ורבינא לא נחלקו, אלא כל אחד העמיד את דברי המשנה באופן אחר, אבל חולקים הם על רבא שנקט שפרה